

שולמית בן דרור, ת.ז. 53321972

מרח' בן אליעזר 50, נתניה

ע"י ב"כ עו"ד שלומי כהן ו/או אמיר ישראלי,
מרחוב המגינים 60א, ת.ד. 33138 חיפה, 31331
טל : 04-8555099, פקס : 04-8555110

התובעת

- נגד -

פריניר (הדס) בע"מ, ח.פ. 511242943

ת.ד. 3300 טבריה עילית 14131

הנתבעת

כתב תביעה

א. רקע עובדתי :

1. תביעה זו עניינה במקרה בוטה במיוחד של תרמית צרכנית. מעשה התרמית לענייננו הינו כה חמור וכה בולט, עד שהוא מעורר שאלות נוקבות ביחס לתפקודם של מנגנונים האמורים להגן על הצרכן מפני הפרת תקנים רשמיים והטעיה.
2. הנתבעת, חברת פריניר (הדס), הינה הבעלים הינה יצרנית של מוצרי מזון רבים ובעיקרם המוצר נשוא התביעה ששמו "טבע טרי – רסק עגבניות 100% טבעי".
3. מדובר באחד המוצרים הנמכרים ביותר בישראל. המוצר נשוא התביעה מתואר באתר החברה (<http://www.prinir.net>) באופן הבא :

"כחברה הקשובה לצורכי לקוחותיה, חוללה פרי- ניר בשנת 1993 מהפכה בשוק המזון, כשהחלה לייצר ולשווק רסק עגבניות באריוזות פלסטיק. הייצור מתבצע באמצעות טכנולוגיה מתקדמת, במסגרתה עובר רסק העגבניות תהליך פסטור וקירור מהיר המשמיד את החיידקים אך שומר על טעם המוצר, צבעו

ומרקמו ועל הוויטמינים שבו. תוך זמן קצר הפך המוצר ללהיט ודורג ברשימת עשרת המוצרים הנמכרים ביותר, והיום, אחרי למעלה מ- 15 שנה, ניתן למצוא אותו כמעט בכל בית בישראל.”

4. על גבי אריזת המוצר מודגשות **בכמה וכמה מקומות**, ובהבלטה מיוחדת המלים **”100% טבעי”** ו-**”טבע טרי”**.

- תמונות מאריזת המוצר מצ”ב **כנספח “ג”** לבקשה זו.

5. נדגיש, כי צרכניה של הנתבעת רוכשים את המוצר כאשר הם נחשפים **בוודאות** לכיתוב **”100% טבעי”** ו-**”טבע טרי”**. הכיתוב הנ”ל מופיע בקדמת האריזה ועל גבי המכסה – המקומות הנגישים ביותר לצרכן המשיט ידו אל המדף במרכול.

6. התובעת, רכשה את המוצר לפחות ב-15 פעמים שונות בסניפי רשתות שונות (”שופרסל”, מגה”) הממוקמים באזור נתניה והסביבה. התובעת רכשה אריזות המכילות 260 גרם.

7. התובעת רכשה את המוצר משום שעל גבי אריזתו נרשם באותיות מאירות עיניים כי מדובר ברסק עגבניות שהינו **”100% טבעי”**. זו היתה הסיבה הראשית להעדפתו של המוצר בידי התובעת על פני מוצרים מתחרים.

8. התובעת סברה כי מדובר במוצר המכיל אך ורק עגבניות טריות ללא תוספת כלשהי.

9. התובעת מעדיפה לרכוש ולצרוך מוצרים **טבעיים** על פני מוצרים שאינם טבעיים כחלק מהקפדתה על תזונה בריאה.

10. בנוסף, התובעת רכשה את המוצר בשים לב לכך שעל גבי האריזה נכתבו המלים **”טבע טרי”** המלמדות על טריות המוצר.

11. לדאבון הלב, כלל אין המדובר במוצר **”100% טבעי”**.

12. בהתאם להוראות תקן ישראלי 1145, מותר לסמן מוצר בכינוי 100% טבעי אך ורק בתנאים הבאים שנקבעו בהוראת סעיף 8.2 לתקן המפנה לנספח “ג” לתקן הקובע באופן הבא :

”סימון מוצר כולו בכינוי טבעי

”מותר לסמן בכינוי ”טבעי”, ללא מלים נלוות, מזון יחיד או מקטע שלו, שאינו תערובת של מזונות,

שאינו בו תוספת רכיבים ושלא עבר תהליכי אחרים מאלה המפורטים להלן...”

- העתק של תקן ישראלי 1145 מצ”ב **כנספח “ד”** לבקשה זו.

13. המוצר נשוא התביעה איננו מוצר טבעי הואיל והוא כולל **סירופ סוכר** (סירופ גלוקוזה) בנוסף לעגבניות טריות. **המוצר כולל על-כן תוספת רכיבים והוא אינו מוצר 100% טבעי.**

14. מה שהצרכן הסביר אינו יודע בנוסף, הוא שסירופ סוכר הינו **רכיב תעשייתי**. החומר מוגדר בתקן ישראלי 443 (סירופ גלוקוז) ספטמבר 2002 באופן הבא :

"סירופ גלוקוז

תמיסה מימית מרוכזת ומזוככת (refined) של סאכארידים מזינים המתקבלים על ידי הידרוליזה של עמילן נאטיבי המתאים לאוכל".

- העתק של תקן ישראלי 334 מצ"ב כנספח "ה1" לבקשה זו.

- חומר ביחס להליך הכימי הידרוליזה מצ"ב כנספח "ה2" לבקשה זו.

15. אין המדובר ברכיב טבעי אלא בתוצר תעשייתי המיוצר בתהליכים כימיים. בהתאם לתקן ישראלי 1145, אין המדובר ברכיב טבעי שכן "רכיב טבעי" בהתאם לתקן (נספח ג') הינו:

"רכיב שהופק ממזון שמותר לכנותו בכינוי "טבעי" כמפורט בסעיף ג-1, אגב שימוש בתהליכי ייצור מאלה שצוינו בסעיף ג-1, ולעתים אגב שימוש גם בתהליך מיצוי או שחזור או זיכוך, ובלבד שבתהליך ההפקה לא עבר הרכיב שינוי כימי כלשהו".

16. מכאן, שהפרת הוראות הדין היא כפולה ומכופלת. לא די בכך שבלאו-הכי נאסר לכנות את המוצר "100% טבעי", הרי שמדובר במוצר הכולל רכיב תעשייתי ועל כן אין המדובר אף במוצר המכיל רכיבים טבעיים בלבד.

17. גם המועצה הישראלית לצרכנות קבעה כי הסימון על גבי המוצר הינו מטעה. כפי שנכתב באתר המועצה:

"קיים תקן הקובע שמוצר נחשב "טבעי" רק אם עבר סוגי עיבוד מינימליים שנקבעו בתקן, כמו מיצוי, הקפאה וכו'. אם המוצר מכיל כמה רכיבים טבעיים אפשר לציין עליו "רכיבים טבעיים".

למרבה הצער אנו מגלים מוצרים שהסימון עליהם מנוגד לתקן. למשל, רסק עגבניות 100% טבעי שמכיל חומרים שאינם טבעיים כמו סירופ סוכר. בדיקה של הרכיבים מגלה לנו את נוכחות הסירופ סוכר ויכולנו לגלות שהמוצר אינו כל כך 100% טבעי כפי שהצהיר היצרן על גבי התווית. "

- חוות דעת המועצה הישראלית לצרכנות מצ"ב כנספח "ו" לבקשה זו.

18. מעבר לכך, הנתבעת הוסיפה עוד חטא למכלול מעשיה וכינתה את המוצר בשם "טבע טרני". בהתאם לת.י. 1145, סעיף 14, ניתן לעשות שימוש במילה טרי אך ורק כאשר מדובר במזון גולמי:

"מזון יסומן במילת התאור "טרי" עקב תכונתו כבלתי מעובד, אם הוא מזון גולמי וכן אם לא הוקפא או נחשף לעיבוד תרמי או תהליך שימור כלשהו".

19. לענייננו מדובר במזון אשר עבר תהליך של פסטור – עובדה אשר אינה מצויינת על גבי האריזה - ואשר איננו מזון גולמי (בין היתר בשל החדרת סירופ הסוכר) ומכאן שאסור היה למשיבה לכנות את המוצר אף בכינוי "טרי".

20. התובעת גילתה את דבר ההטעיה במקרה לאחר שגלשה באינטרנט באתר המועצה הישראלית לצרכנות וגילתה שבאתר נכתב שכלל אין המדובר במוצר טבעי. לאחר מכן בחנה התובעת לעומק את אריות המוצר

והתבוננה ברשימת הרכיבים (באותיות הקטנטנות) דאז גילתה שבניגוד לאמור על גבי האריזה המוצר אינו כולל רק עגבניות. התובעת הרגישה מרומה ופנתה לייעוץ משפטי לצורך הגשת התביעה דנן.

21. הנתבעת הפיקה רווח רב עקב התרמית וזכתה ליתרון תחרותי לא הוגן על חשבון מתחרותיה תוך גרימת נזק לתובעת – אשר רכשה מוצר בריא פחות ממה שנתכוונה לרכוש - וליתר חברי הקבוצה. בנסיבות אלו אין מנוס מאישור תובענה זו כתובענה ייצוגית.

ד. הטיעון המשפטי

א. עילת הפרת חובה חקוקה

22. יסודותיה של עולת הפרת חובה חקוקה מנויים בהוראות סעיף 63 לפקודת הנויקין, המורה אותנו באופן הבא:

”(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוג או מטבעו של הנזק שאליו נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני.”

23. לעולת הפרת חובה חקוקה חמישה יסודות (ראה ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113, בעמ' 139): (א) קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק (ב) החיקוק נועד לטובתו של הניזוק (ג) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו, (ד) ההפרה גרמה לניזוק נזק (ה) הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.

24. לענייננו, הפרה הנתבעת את הוראות חוק התקנים התשי"ג - 1953 הקובע באופן הבא (בסעיף 9 לחוק):

9. חובת שמירה על תקן רשמי (תיקון: תשל"ט)

”(א) לא ייצר אדם מצרך, שמיפרט שלו נקבע בתקן רשמי, ולא ימכרנו, ולא ייבאו ולא ייצאו, ולא ישתמש בו בכל עבודה שהיא, ולא יבצע עבודה שהכללים הטכניים של תהליכה נקבעו בתקן רשמי, אלא אם התאימו המצרך או תהליך העבודה לדרישות התקן הרשמי, אם נקבעה הוראה אחרת באכרזה שבה הוכרז התקן כתקן רשמי.”

25. על גבי אריות המוצר מודגשות בכמה וכמה מקומות, ובהבלטה מיוחדת המלים "100% טבעי" ו-"טבע טרי".

26. בהתאם להוראות תקן ישראלי 1145, מותר לסמן מוצר בכינוי 100% טבעי אך ורק בתנאים הבאים שנקבעו בהוראת סעיף 8.2 לתקן המפנה לנספח "ג" לתקן הקובע באופן הבא:

"סימון מוצר כולו בכינוי טבעי"

"מותר לסמן בכינוי "טבעי", ללא מלים נלוות, מזון יחיד או מקטע שלו, שאינו תערובת של מזונות, שאין בו תוספת רכיבים ושלא עבר תהליכי אחרים מאלה המפורטים להלן..."

27. המוצר נשוא התביעה איננו מוצר טבעי הואיל והוא כולל סירופ סוכר (סירופ גלוקוזה) בנוסף לעגבניות טריות. המוצר כולל על-כן תוספת רכיבים והוא אינו מוצר 100% טבעי.

28. מה שהצרכן הסביר אינו יודע בנוסף, הוא שסירופ סוכר הינו רכיב תעשייתי. החומר מוגדר בתקן ישראלי 443 (סירופ גלוקוז) ספטמבר 2002 (נספח "ה" לעיל) באופן הבא:

"סירופ גלוקוז"

תמיסה מימית מרוכזת ומזוככת (refined) של סאכארידים מזינים המתקבלים על ידי הידרוליזה של עמילן נאטיבי המתאים לאוכל".

29. אין המדובר ברכיב טבעי אלא בתוצר תעשייתי המיוצר בתהליכים כימיים. בהתאם לתקן ישראלי 1145, אין המדובר ברכיב טבעי שכן "רכיב טבעי" בהתאם לתקן (נספח ג') הינו:

"רכיב שהופק ממזון שמותר לכנותו בכינוי "טבעי" כמפורט בסעיף ג-1, אגב שימוש בתהליכי ייצור מאלה שצוינו בסעיף ג-1, ולעתים אגב שימוש גם בתהליך מיצוי או שחזור או זיכוך, ובלבד שבתהליך ההפקה לא עבר הרכיב שינוי כימי כלשהו".

30. מכאן, שהפרת הוראות הדין היא כפולה ומכופלת. לא די בכך שבלאו הכי נאסר לכוון את המוצר "100% טבעי", הרי שמדובר במוצר הכולל רכיב תעשייתי ועל כן אין המדובר אף במוצר המכיל רכיבים טבעיים בלבד.

31. גם המועצה הישראלית לצרכנות קבעה כי הסימון על גבי המוצר הינו מטעה. כפי שנכתב באתר המועצה (נספח "ו" לעיל):

"קיים תקן הקובע שמוצר נחשב "טבעי" רק אם עבר סוגי עיבוד מינימליים שנקבעו בתקן, כמו מיצוי, הקפאה וכו'. אם המוצר מכיל כמה רכיבים טבעיים אפשר לציין עליו "רכיבים טבעיים".

למרבה הצער אנו מגלים מוצרים שהסימון עליהם מנוגד לתקן. למשל, רסק עגבניות 100% טבעי שמכיל חומרים שאינם טבעיים כמו סירופ סוכר. בדיקה של הרכיבים מגלה לנו את נוכחות הסירופ סוכר ויכולנו לגלות שהמוצר אינו כל כך 100% טבעי כפי שהצהיר היצרן על גבי התווית."

32. איש לא יחלוק, כי סעיפי החוק אותם הפרה הנתבעת, נועדו להגן על הצרכן פן יוטעה, כפי שהוטעתה התובעת.
33. עקב הפרת הוראות הדין נגרם ללתובעת נזק.
34. התובעת רכשה את המוצר משום שעל גבי אריזתו נרשם באותיות מאירות עיניים כי מדובר ברסק עגבניות שהינו "100% טבעי". זו היתה הסיבה הראשית להעדפתו של המוצר בידי התובעת על פני מוצרים מתחרים.
35. התובעת מעדיפה לרכוש ולצרוך מוצרים טבעיים על פני מוצרים שאינם טבעיים כחלק מהקפדתה על תזונה בריאה.
36. בנוסף, התובעת רכשה את המוצר בשים לב לכך שעל גבי האריזה נכתבו המלים "טבע טרי" המלמדות על טריות המוצר.
37. לו היה המוצר מסומן באופן הולם, היתה התובעת נמנע מרכישתו ומשתמשת בעגבניות טריות או רוכשת מוצרים חליפיים.
38. התובעת רכשה את המוצר ב-15 פעמים שונות והיא מעריכה כי שילמה עבורו סך של 3.2 ש"ח פר רכישה.
39. התובעת מעריכה את נזקיה הכלכליים בסך 14.4 שקלים (30% ממכיר הרכישה המלא, מחושב ל-15 רכישות).
40. כמו כן, התובעת סבורה כי היא זכאית לפיצוי בגין נזקיה הבלתי ממוניים ובכלל זאת עקב הפגיעה באוטונומיה, והרגשות השליליים הנלווים לכך דוגמת כעס, מרמה ואובדן אמון ביצרני מזון, אותם הוא חשה עקב גילוי התרמית.
41. התובעת צרכה מוצר בריא פחות ממה שנתכוונה לרכוש (מוצר 100% טבעי שעליו מסומן גם שהוא טרי). בנסיבות אלו חוותה התובעת עוגמת נפש והיא חשה כי היא רומתה בידי הנתבעת.
42. בע"א 1338/97 **תנובה נ' ראבי**, פד נז(1) 672, 682, נאמרו הדברים הבאים בידי כב' השופטת נאור :

הנזק הלא ממוני שהתובע טוען לו מאופיין בתחושת הגועל הנובעת מכך שמדובר בסליקין, על כל המטען האסוציאטיבי המלווה חומר זה. לדעתי, נזק מסוג זה הוא לכאורה נזק בר-פיצוי. הטעיה בדבר תכולת החלב במקרה זה היא לכאורה בגדר פגיעה באוטונומיה של הפרט. אנו עוסקים במוצר מזון. זכותם של צרכנים היא לקבוע מה יכניסו לפיהם ולגופם וממה יימנעו. מי שרוצה למשל לצרוך רק מזון כשר, ויסתבר לו בדיעבד שהמזון שהוצג תוך הטעיה איננו כזה, יחוש תחושת גועל ופגיעה באוטונומיה שלו. כך יחוש גם מי שצורך רק מזון אורגני, והתברר לו בדיעבד שמזון שפורסם כמזון אורגני איננו כזה. מי שמבקש לקנות חלב דל שומן דווקא לא יסכין עם כך שימכרו לו תוך הטעיה חלב שבו שיעור השומן גבוה, ולהפך. בכל המקרים הללו ובמקרים רבים אחרים שניתן להעלות על הדעת, ישנה פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גוף או סכנה ממשית לנזק גוף. לכל צרכן וצרכן העדפות בנוגע למזונותיו, העדפות המבטאות לעתים את האידאולוגיה שהוא מאמין בה

כדרך לחיים נכונים או בריאים. אכן, זה שאינו שומר כשרות יוכל לומר לשומר הכשרות: מה קרה אם אכלת מזון שאינו כשר; לא נגרם לך כל נזק. לא זו השקפתו של מי שמבקש לשמור על כשרות או לאכול רק מזון אורגני או מזון דל שומן.

וכך קבעה כב' השופטת פרוקצ'יה (בפסקה 13 לפסק-דינה):

”בענייננו מדובר בהוספת מרכיב לדבר מאכל תוך הפרת חובת התקן הרשמי בלא שהצרכן ידע את דבר קיומו של אותו מרכיב במזון שצרך ובמציאות דברים שבה אותו תוסף מזון איננו מזיק לבריאות. לשאלה באיזו מידה עוגמת נפש של צרכן במצב דברים זה היא בבחינת נזק הנובע ממהלכם הטבעי של הדברים, אין תשובה אחידה אשר קורצה מעור אחד. אכן עשויים להיות מצבים קיצוניים שבהם הטעיה לגבי מרכיבו של מוצר אכילה, גם כשאינן בהם נזק בריאותי, עשויה להיות בעלת חשיבות מיוחדת לצרכן מהיבטים שונים, למשל מבחינה ערכית, מבחינת השקפת עולמו או עקב קיומה של העדפה מוגדרת למוצר בעל מרכיבים מסוימים לצורך השגת תכלית ספציפית. כך למשל הצגת מוצר אכילה ככשר אף שאינו כשר, או הצגת מזון כמזון אורגני אף שאינו כזה, או הצגת מוצר כדל־שומן בעוד שלמעשה הוא רב־שומן – אלה עשויות במקרים מסוימים להוליד נזק לא ממוני שניתן לומר במידת ודאות כי הוא נגרם באורח טבעי ובמהלכם הרגיל של הדברים כתוצאה ישירה מעולת הנתבע. בסוג מקרים אלה מצויה בלב הצרכן העדפה ברורה ומוגדרת למוצר בעל אפיון מסוים – בין העדפה שמקורה בערכי דת והשקפת עולם, בין העדפה הנובעת מערכי טבעונות ובין העדפה הבנויה על תכלית לשלוט בהיקף הקלוריות הנצרכות מהמזון, וכיוצא באלה עניינים. פגיעה בהקשרים אלה בזכותו של הצרכן לבחור את המוצר הראוי בעיניו היא פגיעה ממשית בתחום העדפותיו כפרט, ונזקו הכללי מפגיעה זו אינו קשה להוכחה.

קיומה של העדפה מוגדרת וברורה של הצרכן לרכוש מוצר בעל איכויות מוגדרות עשוי לתת בידו כלי לגיטימי לתבוע את נזקו מהמשווק על הפרת חובתו שלא להטעותו לגבי תכונותיו של המוצר הנרכש. עילה מסוג זה עשויה במקרים מתאימים גם להצדיק תובענה ייצוגית אשר את בני קבוצתה, השותפים לתובענה, ניתן להגדיר בלא קושי מיוחד. אולם המקרה שלפנינו הוא שונה, והתשובה לו קשה ומורכבת יותר.”

43. עקב ההטעיה, סבלה התובעת מפגיעה באוטונומיה ונפגמה יכולתה להכריע בדבר הרכב מזונותיה, מה לצרוך וממה להימנע. העדפתה הצרכנית של הבקשת היתה לרכוש מוצר שהינו 100% טבעי ובפועל רכשה התובעת מוצר אשר איננו 100% טבעי ואשר אינו יכול שיהיה טבעי, ולבטח אינו יכול שיהיה מוצר "טרי".
44. התובעת מעריכה את הפגיעה באוטונומיה בסך של 100 ש"ח. נזקיה של התובעת מסתכמים על-כן בסך 114.4 ש"ח.

ב. עילה לפי חוק הגנת הצרכן

45. סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, קובע את הבאות:

”2. איסור הטעיה¹”

(א) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת – העלול להטעות צרכן בכל עניין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים לעסקה:

- (1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;
- (2) המידה, המשקל, הצורה והמרכיבים של נכס;
- (3) מועד ההספקה או מועד מתן השירות;
- (4) השימוש שניתן לעשות בנכס או בשירות, התועלת שניתן להפיק מהם והסיכונים הכרוכים בהם;
- (5) דרכי הטיפול בנכס;
- (6) זהות היצרן, היבואן או נותן השירות;
- (7) השם או הכינוי המסחרי של הנכס או השירות;
- (8) מקום הייצור של הנכס;
- (9) תאריך הייצור של הנכס או תאריך תפוגתו;
- (10) החסות, העידוד או ההרשאה שניתנו לייצור הנכס או למכירתו או למתן השירות;
- (11) התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפרט או לדגם;
- (12) קיומם של חלפים, אבזרים או חמרים המיוחדים או המתאימים לתיקון הנכס או לשימוש בו;
- (13) המחיר הרגיל או המקובל או המחיר שנדרש בעבר, לרבות תנאי האשראי ושיעור הריבית;
- (14) חוות דעת מקצועית או תוצאות של בדיקה שניתנו לגבי טיב הנכס או השירות, מהותם, תוצאות השימוש בהם, והסיכונים הכרוכים בהם;
- (15) השימוש הקודם שנעשה בנכס או היותו חדש או משופץ;
- (16) שירות אחזקה ותנאיו;
- (17) תנאי אחריות לנכס או לשירות;
- (18) כמות הטובין שבמלאי מסוג נושא העסקה;
- (19) היות העסקה שלא במהלך עסקים.
- (20) היות מקורו של הנכס המכר בפשיטת רגל בכינוס נכסים או בפירוק חברה;
- (21) תנאי הביטול של עסקה.

46. אחריותה של הנתבעת כיצרנית ו/או משווקת ו/או מחזיקה, יחד או לחוד, של שני המוצרים נשוא ההטעיה, קבועה במפורש בסעיף 2(ב) לחוק הגנת הצרכן הקובע כי:

”(ב) לא ימכור עוסק, לא ייבא ולא יחזיק לצרכי מסחר נכס שיש בו הטעיה ולא ישתמש בנכס כאמור למתן שירות.”

47. לענייננו, הוטעתה התובעת לרכוש מוצר הנחזה להיות רסק עגבניות 100% טבעי, וכן מוצר שעל גביו רשום שהוא טרי.

¹ ההדגשות, כאן ובכל מקום אחר, אינן במקור אלא אם נאמר אחרת.

48. הנתבעת הטעתה את התובעת הטעיה כפולה ומכופלת: הנתבעת כינתה את המוצר "100% טבעי" למרות שאין המדובר במוצר טבעי אלא במוצר הכולל תוספת של סירופ סוכר. ההטעיה מתגברת בשל העובדה כי אותה תוספת (סירופ סוכר) כלל אינה מהווה רכיב טבעי.
49. לו היה המוצר מסומן באופן הולם, היתה התובעת נמנעת מרכישתו כמפורט לעיל. נזקיה של התובעת מפורטים לעיל בחלק שעניינו הפרת חובה חקוקה.

ג. הגדרת הקבוצה והסעדים המגיעים לכלל חברי הקבוצה

50. בית המשפט הנכבד מתבקש לפסוק לטובת חברי הקבוצה את הסעדים כמפורט להלן: השבה חלקית של סך של 30% ש"ח לכל אריזה ואריזה של המוצר, ופיצוי בסך 100 ש"ח לכל צרכן וצרכן בגין הפגיעה באוטונומיה.
51. אין לתובעת נתונים בדבר מכירתו של המוצר. בהערכה זהירה, ובהתחשב בכך שמדובר במוצר הנמכר ברשתות השיווק הגדולות, מעריכה התובעת כי המוצר נרכש בידי 250,000 צרכנים וכי במהלך 7 השנים האחרונות נרכשו ממנו כ-25,000,000 יחידות במחיר 3.2 ש"ח ליחידה.
52. על כן, עומד הפיצוי לכלל חברי הקבוצה על סך 24,000,000 ש"ח (סעד ההשבה החלקית) ו-25,000,000 ש"ח (פגיעה באוטונומיה) ובסה"כ עומד הפיצוי לכלל חברי הקבוצה על סך 49,000,000 ש"ח.
53. "דרך המלך" במתן סעד במסגרת תביעה ייצוגית הינה באמצעות פסיקת פיצוי אינדוידואלי לכל חבר בקבוצת התובעים.
54. בהקשר זה, קובע סעיף 20(א) לחוק תובענות ייצוגיות באופן הבא:

(א) הכריע בית המשפט בתובענה הייצוגית, כולה או חלקה, לטובת הקבוצה שבשמה נוהלה התובענה הייצוגית, כולה או חלקה, רשאי הוא במסגרת החלטתו על מתן פיצוי כספי או סעד אחר לחברי הקבוצה להורות, בין השאר, הוראה כמפורט להלן, לפי הענין, ובלבד שלא יהיה בכך כדי להכביד במידה העולה על הנדרש על חברי הקבוצה או על בעלי הדין:

- (1) על תשלום פיצוי כספי או על מתן סעד אחר, בשיעור ובאופן שיקבע, לכל אחד מחברי הקבוצה שהוכחה זכאותו לפיצוי או לסעד כאמור;

(2) על כן שכל חבר קבוצה יוכיח את זכאותו לפיצוי כספי או לסעד אחר;

(3) על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל ועל אופן חישוב חלקו של כל חבר קבוצה, ובלבד שסכום הפיצוי הכולל ניתן לחישוב מדויק על יסוד הראיות שבפני בית המשפט; הורה בית המשפט על תשלום פיצוי כספי בסכום כולל כאמור, רשאי הוא להורות בדבר חלוקה בין חברי הקבוצה, באופן יחסי לנזקיהם, של יתרת הסכום שתיוותר אם חבר קבוצה, אחד או יותר, לא דרש את חלקו, לא הוכיח את זכאותו לפיצוי או לסעד, לא אותר או שלא ניתן לחלק לו את חלקו מסיבה אחרת, ובלבד שחבר קבוצה לא יקבל פיצוי כספי או סעד אחר מעבר למלוא הפיצוי או הסעד המגיע לו; נותרה יתרת סכום לאחר החלוקה לחברי הקבוצה כאמור, יורה בית המשפט על העברתה לאוצר המדינה.

55. החוק קובע מנגנון גמיש במסגרתו יהא רשאי ביהמ"ש לקבוע כיצד ניתן יהיה להוכיח את נזקם האישי של החברים בקבוצה, כאשר בהתאם לסעיף 20(א)3 יתרת הכספים – אשר לא יידרשו – תועבר לאוצר המדינה.

56. לחליפין, במידה ויתגלו קשיים באיתור חלק מחברי קבוצת התובעים (מה שסביר מאוד בהחשב בסכום התביעה הנמוך), ניתן יהיה ליישם את עקרונות "הפיצוי לטובת הציבור" הקבועים בסעיף 20(ג) לחוק:

"מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות הענין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות הענין."

57. פסיקת סעד לטובת הציבור הוכרה גם כסעד ראוי בפסק-דינה של כבוד השופטת נאור בענין **תנובה נ' ראבי** (בעמ' 687):

"שאלת הסעד ושאלת הגדרתה של "הקבוצה" הן שאלות שיש ביניהן, כפי שנראה, קשר גומלין הדוק. בית המשפט עמד בצדק על כך שאין דרכם של צרכנים לשמור קבלות בגין רכישת החלב, ויהיה קושי במשפט עצמו בהבאת ראיות בידי תובעים פוטנציאליים. נראה לי שפתרון אפשרי לקושי בזהו חברי הקבוצה שסביר שאכן יתעורר הוא שייקבע פיצוי לטובת הקבוצה או לטובת הציבור..."

לבית המשפט סמכות רחבה לקבוע את הסעד, ועמדתי היא שגם בתביעות לפי חוק הגנת הצרכן ניתן לקבוע סעד לטובת הציבור או סעד לטובת הקבוצה."

58. את חישוב הסך הכולל של הפיצוי לחברי הקבוצה ניתן יהא לעשות באמצעות כלים סטטיסטיים או בדרך של אומדנא. כפי שנקבע למשל לאחרונה ע"י ביהמ"ש העליון בע"א 345/03 **רייכרט נ' יורשי המונח משה שמש ז"ל** (ניתן ביום 7.6.07):

"סיכומם של דברים עד כה, עקרונית ניתן לקבוע את הנזק בתובענות ייצוגיות בדרכים שונות אשר מיושמות בקשת רחבה של מצבים. מן הצד האחד עומדת, כנקודת מוצא, דרך ההוכחה הקבועה בסעיף 20(א)2 לחוק תובענות ייצוגיות ובתקנות ניירות ערך, לפיה מוכח הנזק באמצעות הגשת תצהירים על-

ידי כל אחד מחברי הקבוצה. דרכי הוכחה נוספות, אשר קרובות במהותן להליך האינדיבידואלי, מבוססות על קביעת נזקו של כל אחד מחברי הקבוצה אך זאת, ללא ניהול הליך מפורט של הגשת תצהירים, אלא באמצעות חישוב כללי המבוסס על נתונים עובדתיים שאינם שנויים במחלוקת או ניתנים להוכחה פשוטה. ניתן, כמובן, לשלב בין שתי הדרכים, על-ידי התוויית נוסחה כללית שתיושם, לגבי כל אחד מיחיד הקבוצה, על-פי הנתונים המיוחדים הנוגעים לו. מן העבר האחר, קיימות דרכים נוספות לקביעת הפיצוי, המבוססות על קביעת סכום הנזק הכולל שנגרם לקבוצה כולה באמצעות שיטות שונות שפורטו לעיל. לבסוף, במקרים בהם לא ניתן לחשב את הנזק (אף שאין חולק כי נגרם), קיימת אפשרות לקבוע את סכום הפיצוי גם על דרך האומדנה."

59. לביהמ"ש הנכבד סמכות מקומית לדון בתביעה לאור מקום רכישת המוצרים בידי התובעת (מקום יצירת ההתחייבות ומקום המסירה של הנכס).

60. מכל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד :

(א) לחייב את הנתבעת לשלם לקבוצה סך של 49,000,000 ש"ח.

(ב) להורות על פסיקת גמול מיוחד לתובעת.

(ג) להורות על תשלום שכר טרחת עורך-דין לעורכי-הדין המייצגים באחוזים מתוך הקרן בהתאם לשיקול דעתו של ביהמ"ש הנכבד וכן על תשלום הוצאות משפט.

שלומי כהן, עו"ד

אמיר ישראלי, עו"ד

ב"כ התובעת